

II

(Akti, katerih objava ni obvezna)

EVROPSKI GOSPODARSKI PROSTOR

NADZORI ORGAN EFTA

ODLOČBA NADZORNEGA ORGANA EFTA

št. 21/03/COL

z dne 12. novembra 2003

o državni pomoči v obliki regionalno diferenciranih prispevkov za socialno varnost – Norveška

NADZORNI ORGAN EFTA JE –

OB UPOŠTEVANJU Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru ⁽¹⁾, in zlasti členov 61 do 63 ter Protokola 26 k Sporazumu,

OB UPOŠTEVANJU Sporazuma med državami EFTE o ustanovitvi Nadzornega organa in Sodišča ⁽²⁾, et notamment son article 24 et son protocole 3,

OB UPOŠTEVANJU Smernic Organa ⁽³⁾ o uporabi in razlagi členov 61 in 62 Sporazuma EGP,

OB UPOŠTEVANJU sklepa Organa, da Norveški predlaga ustrezne ukrepe ⁽⁴⁾,

OB UPOŠTEVANJU Sklepa Skupnega odbora EGP št. 88/2002 z dne 25. junija 2002, ⁽⁵⁾ ki v Prilogo XV k Sporazumu EGP vključuje Uredbo Komisije (ES) št. 69/2001 z dne 12. januarja 2001 o uporabi členov 87 in 88 Pogodbe ES pri *de minimis* pomoči ⁽⁶⁾,

PO POZIVU zainteresiranim strankam, da predložijo svoje pripombe v skladu z zgoraj navedenimi določbami ⁽⁷⁾,

KER so norveški organi oblasti s pismom z dne 26. marca 2003 Organu priglasili triletno prehodno obdobje za regionalno diferencirane prispevke za socialno varnost ter nov program neposredne pomoči za prevoz,

KER se ta odločba nanaša le na priglasitev triletnega prehodnega obdobja za regionalno diferencirane prispevke za socialno varnost in ne na priglasitev novega programa neposredne pomoči za prevoz,

⁽¹⁾ V nadaljnjem besedilu Sporazum EGP.

⁽²⁾ V nadaljnjem besedilu Sporazum o nadzoru organu in sodišču.

⁽³⁾ Procesna in materialna pravila na področju državne pomoči (Smernice o državni pomoči), ki jih je sprejel in izdal Nadzorni organ EFTA 19. januarja 1994. Objavljeno v *Uradnem listu Evropskih skupnosti* UL L 231, 3.9.1994, str. 1. Smernice so bile nazadnje spremenjene 5. novembra 2003 (še niso objavljene v Uradnem listu).

⁽⁴⁾ Sklep Nadzornega organa EFTA št. 172/02/COL (UL C 52, 6.3.2003, str. 16) in Dopolnilo EGP št. 13, 16.3.2003, str. 1.

⁽⁵⁾ UL L 266, 3.10.2002, str. 56 in Dopolnilo EGP št. 49, 3.10.2002, str. 42.

⁽⁶⁾ UL L 10, 13.1.2001, str. 30.

⁽⁷⁾ Sklep Nadzornega organa EFTA št. 141/03/COL z dne 16. julija 2003 (UL C 216, 11.9.2003, str. 3) in Dopolnilo EGP št. 45, 11.9.2003, str. 1.

OB UPOŠTEVANJU NASLEDNJEGA:

I. DEJSTVA

1. Uvod

S pismom norveške misije Evropski uniji z dne 26. marca 2003 (dok. št. 03-1846 A), s katerim so bila posredovana pisma Ministrstva za trgovino in industrijo z dne 25. marca 2003, Ministrstva za finance z dne 25. marca 2003 in Ministrstva za lokalno upravo in regionalni razvoj, ki jih je Organ prejel in evidencialno 26. marca 2003, so norveški organi oblasti priglasili triletno prehodno obdobje od leta 2004 do 2007 za regionalno diferencirane prispevke delodajalcev za socialno varnost v določenih geografskih območjih (prispevni con 3 in 4) in nov program neposredne pomoči za prevoz. Norveški organi oblasti so opisali tudi uvedbo sistema *de minimis*, ki naj bi veljal za prispevke delodajalcev za socialno varnost.

S pismom norveške misije Evropski uniji z dne 15. aprila 2003 (dok. št. 03-2467 A), s katerim sta bili posredovani pismi Ministrstva za trgovino in industrijo z dne 10. aprila 2003 ter Ministrstva za finance z dne 10. aprila 2003, ki jih je Organ prejel in evidencialno 16. aprila 2003, so norveški organi oblasti priglasili nadaljnje izvajanje regionalno diferenciranih prispevkov za socialno varnost v Nord-Tromsu in Finnmarku (cona 5).

S pismom z dne 16. maja 2003 (dok. št. 03-2951 D) je Organ potrdil prejem navedenih pisem in zaprosil za dodatne informacije.

S pismom norveške misije Evropski uniji z dne 10. junija 2003 (dok. št. 03-3707 A), s katerim je bilo posredovano pismo Ministrstva za finance z dne 5. junija 2003, ki ju je Organ prejel in evidencialno 11. junija 2003, so norveški organi oblasti predložili dodatne informacije.

S pismom norveškega veleposlanika Evropski uniji z dne 4. julija 2003 (dok. št. 03-4403 A) je bila priglasitev v zvezi s cono 5 preklicana, ker so države EFTE sklenile, v medsebojnem soglasju, doseženem v Stalnem odboru držav EFTE 1. julija 2003 (št. 2/2003/SC), in s sklicevanjem na člen 1(2) Protokola 3 k Sporazumu o nadzoru in sodišču, da je sedanji sistem v con 5 zaradi njenih izjemnih okoliščin združljiv s Sporazumom EGP.

S pismom z dne 16. julija 2003 (dok. št. 03-4598 D) je Organ obvestil norveške organe oblasti o svojem sklepu, da sproži postopek, določen v členu 1(2) dela I Protokola 3 k Sporazumu o nadzoru in sodišču, v zvezi z državno pomočjo v obliki regionalno diferenciranih prispevkov za socialno varnost in neposredne pomoči za prevoz (v nadaljnjem besedilu „sklep o začetku preiskave“).

Odločitev o začetku preiskave je bila objavljena v *Uradnem listu Evropske unije* ⁽⁸⁾. Organ je povabil zainteresirane stranke, da sporočijo pripombe k zadevnemu programu pomoči.

Norveški organi oblasti so se na sklep o začetku preiskave uradno odzvali s faksom Ministrstva za trgovino in industrijo z dne 17. septembra 2003, s katerim so posredovali pismo Ministrstva za finance z dne 17. septembra 2003 (dok. št. 03-6381 A). Pismo Ministrstva za finance z dne 17. septembra 2003 je bilo tudi posredovano s pismom norveške misije z dne 18. septembra 2003, ki ju je Organ prejel in evidencialno 19. septembra 2003 (dok. št. 03-6451 A).

Organ je prejel pripombe od desetih zainteresiranih strank.

S pismoma z dne 16. oktobra 2003 (dok. št. 03-7071 D) in 17. oktobra 2003 (dok. št. 03-7135) je Organ norveškim organom oblasti predložil pripombe tretjih strank.

⁽⁸⁾ Sklep Nadzornega organa EFTA št. 141/02/COL z dne 16. julija 2003 (UL C 216, 11.9.2003, str. 3) in Dopolnilo EGP št. 45, 11.9.2003, str. 1.

Ministrstvo za trgovino in industrijo je s faksom z dne 21. oktobra 2003 posredovalo odgovor Ministrstva za finance z dne 21. oktobra 2003 (dok. št. 03-7243 A) v zvezi s pripombami tretjih strank. S pismom norveške misije z dne 23. oktobra 2003, ki ga je Organ prejel in evidencial 24. oktobra 2003 (dok. št. 03-7360 A), je bilo Organu posredovano tudi pismo Ministrstva za finance.

2. **Obrazložitev**

Organ je 22. septembra 1999 odobril predlog norveških organov oblasti v zvezi z novimi predpisi za sistem regionalno diferenciranih prispevkov za socialno varnost⁽⁹⁾. Odobritev je bila časovno omejena, in sicer je veljala najkasneje do 31. decembra 2003.

Evropska komisija je 21. decembra 2000 sprejela negativen sklep v zvezi s programom pomoči za zmanjšane socialne prispevke, ki ga je priglasila Švedska.⁽¹⁰⁾ Komisija je poudarila, da znesek pomoči, odobrene v okviru programa, upravičenemu podjetju ni nikakor povezan z dodatnimi stroški prevoza, ki jih to podjetje dejansko ustvari, in da ni mogoče izključiti možnosti, da je vsaj v nekaterih primerih šlo za previsoka povračila dodatnih stroškov prevoza. Komisija je v sklepu poudarila tudi, da je Norveška s pismom z dne 27. julija 2000 predložila pripombe na sklep o začetku preiskave in da so norveški organi oblasti potrdili, da je sistem, ki deluje na Norveškem, podoben švedskemu.

Glede na sklep o Švedski se je o norveškem sistemu kasneje razpravljalo na različnih sestankih norveških organov oblasti in Organa ter tudi na sestankih Organa in služb Evropske komisije.

S pismom Organa z dne 29. novembra 2001 (dok. št. 01-9557 D) so bili norveški organi oblasti med drugim obveščeni, da bo Organ začel presojo norveškega sistema, na podlagi katere naj bi oblikoval predlog za ustrezne ukrepe, da bi se ponovno dosegli enaki pogoji konkurence na ozemlju, ki ga pokriva Sporazum EGP.

Organ je začel formalno presojo norveškega sistema s pismom norveškemu organu oblasti z dne 4. junija 2002 (dok. št. 02-4189 D). S tem pismom je izrazil svoje predhodno mnenje, da je mogoče, da norveški sistem regionalno diferenciranih prispevkov za socialno varnost ni več združljiv s Sporazumom EGP.

Organ je v sklepu z dne 25. septembra 2002⁽¹¹⁾ sklenil, da sedanji sistem regionalno diferenciranih prispevkov za socialno varnost ni izpolnjeval pogojev za odstopanja, določena v členu 61(3)(c) EGP. Znesek pomoči, dodeljen v okviru sedanjega sistema, ni nikakor povezan z dodatnimi stroški prevoza, ki jih določeno podjetje dejansko ustvari, in se ne obračuna v skladu z določbami Priloge XI Smernic o državni pomoči. V izvedbenem delu Sklepa je med drugim navedeno:

1. „Nadzorni organ EFTE na podlagi člena 1(1) Protokola 3 k Sporazumu o nadzoru in sodišču predlaga Norveški naslednje ustrezne ukrepe v zvezi z državno pomočjo za sistem regionalno diferenciranih prispevkov za socialno varnost („Geografisk differensiert arbeidsgiveravgift“):

- (a) norveški organi sprejmejo vse potrebne zakonodajne, upravne in druge ukrepe za odpravo kakršne koli državne pomoči v smislu člena 61(1) EGP, ki izhaja iz sistema regionalno diferenciranih prispevkov za socialno varnost, ali za uskladitev take pomoči s členom 61 Sporazuma EGP;

⁽⁹⁾ Sklep Nadzornega organa EFTA št. 228/99/COL (UL C 3, 6.1.2000, str. 3) in Dopnilo EGP št. 1, 6.1.2000.

⁽¹⁰⁾ UL L 244, 14.9.2001, str. 32.

⁽¹¹⁾ Sklep št. 172/02/COL.

- (b) norveški organi oblasti odpravijo vso tako pomoč ali jo uskladijo z učinkom od 1. januarja 2004, razen če se Organ strinja s kasnejšim datumom, če meni, da je tak datum objektivno potreben in upravičen, zato da se omogoči ustrezen prehod zadevnih podjetij na prilagojene razmere; in
- (c) norveški organi oblasti Organu čim prej sporočijo ustrezne ukrepe za prilagoditev programa pomoči, vsekakor pa najkasneje do 25. marca 2003.
2. Organ prosi norveške organe oblasti, da ga v enem mesecu od prejema njegovega predloga pisno obvestijo, da v skladu s členom 1(1) Protokola 3 k Sporazumu o nadzoru in sodišču v celoti sprejemajo ta predlog za ustrezne ukrepe.“

S pismom norveške misije Evropski uniji z dne 29. oktobra 2002, ki ga je Organ prejel in evidentiral 31. oktobra 2002 (dok. št. 02-7855 A), so norveški organi oblasti sprejeli ustrezne ukrepe.

3. Opis priglašene pomoči

3.1 Cilj in oblika pomoči

Trenutni prispevki delodajalcev za socialno varnost na Norveškem se razlikujejo glede na geografske cone. Namen geografskega razlikovanja je spodbuditi regije z omejenimi možnostmi. Tabela 1 prikazuje trenutne stopnje, to je stopnje za leto 2003. Tabela 1 vsebuje tudi pokritost prebivalstva in gostoto prebivalstva za vsako cono.

Tabela 1

	Cona 1	Cona 2	Cona 3	Cona 4	Cona 5
Prispevne stopnje za socialno varnost (odstotki)	14,1	10,6	6,4	5,1	0
Odstotek celotnega prebivalstva	76,6	9,4	2,6	9,4	2,0
Gostota prebivalstva (prebivalcev na kvadratni kilometer)	64,0	4,9	2,8	6,4	1,7

Cona 1 zajema osrednji in južni del države. Cona 5 zajema najsevernejši del države. Coni 3 in 4, za kateri je bilo priglašeno prehodno obdobje, zajemata občine v okrožjih Hedmark, Oppland, Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag, Nordland in Troms. Gostota prebivalstva v coni 3 je 2,8 prebivalca na kvadratni kilometer, v coni 4 pa 6,4 prebivalca na kvadratni kilometer. Podroben pregled geografskih con je prikazan v Prilogi 1 k tej odločbi.

Prispevki za socialno varnost se odmerijo od plač in drugih plačil za delo. Ta zajemajo plače in druga plačila za delo ali provizijo (razen pri samozaposlenih osebah), honorarje direktorjev itd., dodatne ugodnosti in koristi, ki izhajajo iz plačila stroškov in socialnih prejemkov, ki nadomeščajo plačo, itd. Dodatne ugodnosti in stroški, ki jih pokriva delodajalec, pa so zajeti samo, če zanje delodajalec pred izplačilom odbije dohodnino. Zajeti so tudi prispevki delodajalcev v sisteme pokojninskega zavarovanja in določena pokojninska plačila. Prispevki delodajalcev se odmerijo od bruto plačila. Prispevki so vezani na občino stalnega prebivališča vsakega zaposlenega in ne na lokacijo podjetja.

Norveški organi oblasti so s pismom Ministrstva za finance z dne 25. marca 2003 priglasili prehodno ureditev za cono 3 in 4 za triletno obdobje od leta 2004 do leta 2007 ter predstavili naslednjo tabelo v zvezi z naraščanjem prispevnih stopenj za socialno varnost ⁽¹²⁾:

Tabela 2

	Trenutne stopnje	Stopnje v letu 2004	Stopnje v letu 2005	Stopnje v letu 2006	Stopnje v letu 2007
Cona 1	14,1	14,1	14,1	14,1	14,1
Cona 2	10,6	14,1	14,1	14,1	14,1
Cona 3	6,4	8,3	10,2	12,1	14,1
Cona 4	5,1	7,3	9,5	11,7	14,1

Za cono 2 torej ni priglašeno nobeno prehodno obdobje.

Za zaposlene, starejše od 62 let, se predlaga zmanjšanje prispevkov za socialno varnost za štiri odstotne točke v primerjavi s sicer veljavnimi stopnjami, kot so predstavljene v tabeli 2 zgoraj.

Norveški organi oblasti trdijo, da je glavni razlog za predlagano prehodno obdobje to, da bi odprava diferenciacije od leta 2004 povzročila velike in zelo resne težave, ne samo za posamezna podjetja, temveč za vsa podjetja v conah 3 in 4 (kjer bi pomoč prekoračila prag *de minimis*), in s tem za zaposlenost na celotnem območju. Po ocenah bi bruto davčne olajšave zasebnemu sektorju v conah 3 in 4, če bi se trenutni sistem podaljšal po letu 2004, skupaj znašale 3 030 milijonov NOK (približno 370 milijonov EUR). Na podlagi poročila odbora neodvisnih strokovnjakov („Effektutvalget“) so norveški organi oblasti predstavili med drugim različne izračune možnih makroekonomskih učinkov odprave regionalne diferenciacije prispevkov. Če ne bo nobenih posledičnih učinkov na plače in cene proizvodov, se bo po ocenah zaposlenost v zasebnem sektorju zmanjšala za 15 400 oseb v coni 4 in za 2 900 oseb v coni 3, kot neposreden učinek povišanja celotnih stroškov plač. To bi pomenilo ločeno 15,5-odstotno zmanjšanje zaposlenosti v zasebnem sektorju v teh regijah (13,8 odstotka v coni 3 in 15,8 odstotka v coni 4). Ustrezno zmanjšanje splošne zaposlenosti v teh regijah bi bilo 7,5-odstotno v coni 3 in 8,5-odstotno v coni 4. Norveški organi oblasti poudarjajo tudi, da se podjetja pri odločanju o svoji lokaciji in naložbah opirajo na diferenciran sistem že od njegove ustanovitve leta 1975.

Norveški organi oblasti trdijo tudi, da bo regionalno povečanje prispevkov za socialno varnost kratkoročno verjetno le v zelo omejenem obsegu doseženo z višjimi cenami proizvodov ali zmanjšanimi stroški plač zaradi zaostanka pri prilagajanju gospodarske dejavnosti novim razmeram. To potrjuje tudi dejstvo, da je za norveški sistem oblikovanja plač značilna razmeroma visoka stopnja centraliziranega kolektivnega pogajanja, kar pomeni, da raven plač ne bo takoj prilagojena povečanim prispevkom delodajalcev za socialno varnost. Nekateri trdijo, da bo del povišanja stroškov prešel na delavce in potrošnike, vendar bo do tega prišlo šele dolgoročno. Te trditve se opirajo na različne ekonomske študije.

Poudarjeno je tudi, da so stopnje dobička v conah 3 in 4 nizke v primerjavi s cono 1 in tudi cono 2. Ta podatek temelji na letnih poročilih podjetij, ki so jih ta predložila uradnem registru družb in ki jih je preračunal statistični urad Norveške.

Norveški organi oblasti tudi menijo, da do pozne jeseni 2002 niso prejeli „nobenih jasnih signalov“, da bi bilo treba sistem kot tak odpraviti. Po njihovem mnenju ni strokovno ali politično primerno od podjetij zahtevati, da se prilagodijo razmeram, v katerih ni diferenciacije (preseganje *de minimis*), preden se seznanijo z značilnostmi novega sistema. V zvezi s tem se norveški organi oblasti sklicujejo na neformalne razprave, ki so sledile sklepu Evropske komisije o švedskem sistemu znižanih prispevkov za socialno varnost.

⁽¹²⁾ Stalni odbor držav EFTA je 1. julija 2003 sklenil (št. 2/2003/SC), da je sedanji sistem v coni 5 združljiv z izvajanjem Sporazuma EGP zaradi izjemnih okoliščin v tej coni (glej točko 1 zgoraj).

V pismu z dne 16. maja 2003 je Organ poudaril, da je za coni 3 in 4 priglašeno prehodno obdobje treh let ter da so zato relativna letna povišanja višja v coni 4 kot v coni 3. Organ je zato navedel, da bi želel prejeti dokaze o tem, zakaj bi podjetja v coni 3 potrebovala enako prehodno obdobje kot podjetja v coni 4, kljub manjšemu povišanju obremenitve prispevkov. Poleg tega bi želel prejeti tudi dodatne pripombe ali izračune, ki bi pokazali učinke prehodnih obdobj enega in dveh let za vsako cono posebej ter v primerjavi s priglašanim triletnim obdobjem.

Ministrstvo za finance je s pismom z dne 5. junija 2003 predložilo dodatne pripombe. Navedlo je, da brez prehodnega obdobja povečanje prispevkov za socialno varnost ustreza neposrednemu povišanju stroškov dela za podjetja za 8,6 odstotka v coni 4 in 7,2 odstotka v coni 3 (tako, ko je dosežen prag *de minimis*). Glede na splošna povišanja plač, kot jih predvidevajo organi oblasti, bi se brez prehodnega obdobja stroški dela za podjetja v conah 3 in 4 v letu 2004 povišali skoraj za trikrat več od navadno pričakovanega povišanja takih stroškov (če ne upoštevamo učinka *de minimis*). Zaradi zabeležene togosti nominalnih plač je mogoče z verjetnostjo pričakovati kratkoročno zelo omejen regionalni odziv plač na precejšnje znižanje donosnosti podjetij. Brez prehodnega obdobja bi popoln prenos višjih stroškov plač pomenil precejšnje znižanje nominalnih plač, kar pa se dejansko ne zdi mogoče. Glede na nizke stopnje donosnosti v conah 3 in 4 pa bi polno povečanje prispevkov zajemalo večji del trenutnih dobičkov iz poslovanja. Prehodno obdobje treh let bi po mnenju ministrstva omogočilo večjo prilagoditev plač pred uvedbo polne stopnje, odložilo povišanje stroškov za podjetja ter zmanjšalo število zaprtij in izgub delovnih mest kot posledic povišanja prispevne stopnje. Glede vprašanja, zakaj podjetja v coni 3 potrebujejo enako prehodno obdobje kot podjetja v coni 4, pa je ministrstvo izjavilo, da so tri leta za obe coni zelo kratko obdobje, da so relativne razlike v povišanjih med conama razmeroma majhne in da ne bi bilo primerno razlikovati prehodno obdobje.

3.2 Upravičeni sektorji/dejavnosti

Priglašena pomoč velja za vsa podjetja, ki imajo zaposlene s stalnim prebivališčem v conah 3 in 4, pri čemer veljata dve glavni izjemi. Prva izjema so podjetja, ki ne spadajo v področje Sporazuma EGP, druga izjema pa so podjetja v nekaterih sektorjih, kjer velja polna stopnja ne glede na lokacijo.

Tudi za prispevke delodajalcev za zaposlene v centralni državni upravi velja 14,1-odstotna prispevna stopnja, ne glede na to, kje zaposleni prebiva. Za plače, ki so več kot 16-krat višje od osnovnega zneska v okviru nacionalnega sistema zavarovanja, se plačuje dodaten prispevek v višini 12,5 odstotka od preko-račenega zneska. Ta dodatni prispevek se obračunava ne glede na to, kje zaposleni prebiva ali za kakšno vrsto poslovne dejavnosti gre.

Sektorji, ki ne spadajo v področje določb o državni pomoči Sporazuma EGP

Glavni del primarnih dejavnosti (kmetijstvo/gozdarstvo in ribištvo) ne spada v področje Sporazuma EGP ali v področje pristojnosti Organa za presojo državne pomoči, glej člen 8(3) in protokola 3 in 9 k Sporazumu EGP. Norveška vlada se je odločila v teh sektorjih ohraniti sedanji sistem diferenciranih prispevnih stopenj za socialno varnost. Norveški organi oblasti so v priglasitvi navedli, da bodo zagotovili popolno uskladitev s Sporazumom EGP, zato da ne bi podjetja, ki ne spadajo v te sektorje, imela koristi od sedanjega sistema.

Sektorji, za katere velja polna stopnja ne glede na lokacijo

Najvišja prispevna stopnja v višini 14,1 odstotka velja za naslednja podjetja, ne glede na občino, v kateri prebivajo zaposleni:

- podjetja, ki proizvajajo električno energijo iz vodne energije,
- podjetja, ki se ukvarjajo s pridobivanjem surove nafte ali zemeljskega plina,

- podjetja, ki izvajajo eno ali več naslednjih storitev, povezanih s pridobivanjem nafte ali plina:
  - testna ali proizvodna vrtanja po pogodbi,
  - storitvene dejavnosti v povezavi s pridobivanjem nafte in plina,
  - vrtanje ali dela v jaških po pogodbi.
- podjetja, ki kopljejo rude, razen železove rude in železove rude z vsebnostjo mangana,
- podjetja, ki kopljejo industrijske minerale nefelin sienit in olivin,
- podjetja, ki gradijo ali popravljajo morska komercialna plovila na lasten pogon.

Ta plovila so:

- plovila z vsaj 100 bruto tonami za prevoz potnikov ali tovora,
  - plovila z vsaj 100 bruto tonami za posebne namene,
  - vlačilci z močjo najmanj 365 kW,
  - ribiška plovila z najmanj 100 bruto tonami, namenjena izvozu v države zunaj območja EGP,
  - nedokončani trupi navedenih plovil, ki plavajo in so premični.
- podjetja, ki izvajajo večje predelave navedenih plovil, če plovila presegajo 1 000 bruto ton,
  - podjetja, ki proizvajajo jeklo ESPJ,
  - finančna podjetja (kot so navedena v oddelku 1-4 Zakona o finančnih ustanovah ali oddelku 7-1, glej oddelek 1-2, prvi odstavek, Zakona o poslovanju z vrednostnimi papirji), če ima podjetje podružnice, se ukvarja s čezmejnimi dejavnostmi ali ima ustanovljena hčerinska podjetja, ki opravljajo podobne dejavnosti v drugih državah na območju EGP,
  - podjetja, ki se ukvarjajo s cestnim prevozom blaga in zaposlujejo več kot 50 ljudi/leto,
  - podjetja, ki se ukvarjajo s telekomunikacijskimi storitvami.

Navedena podjetja, ki ne morejo imeti koristi od regionalno diferenciranih prispevkov za socialno varnost, lahko prejemajo pomoč *de minimis*, kot je opisano spodaj.

3.3 Ureditev *de minimis*

Povišane stopnje v conah 2-4 od leta 2004 naprej, ki so opisane v tabeli 2 zgoraj, bodo veljale le za pomoč, ki presega znesek *de minimis*.

Prispevki delodajalcev za socialno varnost bodo temeljili na obstoječih stopnjah za cone 2, 3 in 4 v letu 2003, če razlika med prispevki za socialno varnost, ki temeljijo na najvišji stopnji (14,1 %), in prispevki za socialno varnost, ki temeljijo na obstoječih nižjih stopnjah, ne presega 270 000 NOK za eno leto (100 000 EUR v triletnem obdobju). Ko bo ta omejitev prekoračena, pa bodo morali prispevki za socialno varnost temeljiti na drugače veljavnih stopnjah (glej tabelo 2 zgoraj). Ta določba ne velja za podjetja v transportnemu sektorju. Podjetja, za katera velja polna stopnja, bodo, ne glede na lokacijo, tudi upravičena do sistema *de minimis*. Druga pomoč *de minimis* se lahko dodeli skupaj s pomočjo *de minimis* v okviru sistema prispevkov za socialno varnost, če skupna letna pomoč *de minimis* ne presega 270 000 NOK.

3.4 Proračun

Norveški organi oblasti so izračunali, da je zmanjšanje prispevkov za socialno varnost zaradi zmanjšanih stopenj znašalo 997 milijonov NOK v conah 3 in 4 v letu 2004 (896 milijonov NOK v coni 4 in 101 milijonov NOK v coni 3), 674 milijonov NOK v letu 2005 (606 milijonov NOK v coni 4 in 68 milijonov NOK v coni 3) ter 352 milijonov NOK v letu 2006 (317 milijonov NOK v coni 4 in 35 milijonov NOK v coni 3), to je 2 022 milijonov NOK (približno 247 milijonov EUR) za celotno triletno obdobje.

4. Sklep o začetku preiskave

Organ je v svojem sklepu o začetku preiskave izrazil dva pomisleka o triletnem prehodnem obdobju v conah 3 in 4 za regionalno diferencirane prispevke za socialno varnost.

Njegov glavni pomislek je bil, da norveški organi oblasti niso predložili izračunov, ki bi pokazali učinke prehodnih obdobj enega in dveh let za vsako cono posebej in v primerjavi s priglašnim triletnim obdobjem. Norveški organi oblasti so predložili samo primerjave med triletnim prehodnim obdobjem in nikakršnim prehodnim obdobjem, pri tem pa navedli, da: „bi bilo prehodno obdobje, krajše od treh let, prekratko“. Organ je zahteval tudi argumente o tem, zakaj podjetja v coni 3 potrebujejo enako prehodno obdobje kot podjetja v coni 4 kljub manjšemu povišanju obremenitve prispevkov.

Poleg tega je Organ izpodbijal argument norveških organov oblasti, da niso prejeli „nobenih jasnih signalov“ do pozne jeseni 2002, da bi bilo treba odpraviti sistem kot tak, saj vlada ne more uporabiti nerazumevanja predpisov EGP kot izgovor za neizpolnitev svojih obveznosti po Sporazumu.

4.1 Pripombe Norveške

Norveške oblasti so s pismom Ministrstva za finance z dne 17. septembra 2003 predložile pripombe glede sklepa Organa o začetku preiskave. Ministrstvo je vztrajalo pri svojih prejšnjih pripombah, ki jih je izrazilo v pismih z dne 25. marca in 5. junija 2003, in predložilo dodatne pripombe o učinkih prehodnih obdobj enega in dveh let za vsako cono posebej in v primerjavi s priglašnim triletnim obdobjem. Ministrstvo je predložilo tudi dodatne argumente o tem, zakaj podjetja v coni 3 potrebujejo enako prehodno obdobje kot podjetja v coni 4.

— Gospodarski učinki prehodnih obdobj enega in dveh let

Ministrstvo za finance je predložilo naslednjo tabelo, ki prikazuje učinke letnega povišanja stroškov dela in prispevne obremenitve, odvisno od trajanja prehodnega obdobja.

Tabela 3

„Letne spremembe stroškov dela in prispevne obremenitve zaradi povišanja prispevnih stopenj glede na trajanje prehodnega obdobja“

		Brez prehodnega obdobja	Enoletno prehodno obdobje	Dveletno prehodno obdobje	Triletno prehodno obdobje
Povišanja prispevnih stopenj	cona 4	9,0 odstotne točke	4,5 odstotne točke	3,0 odstotne točke	2,25 odstotne točke
	cona 3	7,7 odstotne točke	3,85 odstotne točke	2,6 odstotne točke	1,93 odstotne točke
Povišanje nominalnih stroškov dela izključno zaradi povišanja prispevnih stopenj (rast plače ni upoštevana)	cona 4	8,6 odstotka	4,3 odstotka	2,9 odstotka	2,1 odstotka
	cona 3	7,2 odstotka	3,6 odstotka	2,4 odstotka	1,8 odstotka
Povišanje skupne prispevne obremenitve zaradi povišanja prispevnih stopenj (učinek rasti plač ni upoštevan)	cona 4	1 186 mio. NOK	593 mio. NOK	395 mio. NOK	296 mio. NOK
	cona 3	134 mio. NOK	67 mio. NOK	45 mio. NOK	34 mio. NOK
Povišanje celotnih nominalnih stroškov dela z upoštevanjem običajne rasti plač	cona 4	13,9 odstotka	9,2 odstotka	7,6 odstotka	6,9 odstotka
	cona 3	12,6 odstotka	8,5 odstotka	7,2 odstotka	6,5 odstotka
Povišanje celotnih stroškov dela (rast plač in povišanje prispevkov) v primerjavi z običajno rastjo plač	cona 4	309 odstotkov	205 odstotkov	170 odstotkov	152 odstotkov
	cona 3	279 odstotkov	189 odstotkov	160 odstotkov	145 odstotkov

Ministrstvo je pojasnilo številke, navedene v tabeli 3, in poudarilo, da bi se brez prehodnega obdobja prispevki za socialno varnost neposredno povečali za 9 odstotnih točk v coni 4 in za 7,7 odstotne točke v coni 3, kar ustreza 8,6-odstotnemu in 7,2-odstotnemu neposrednemu povišanju stroškov dela za podjetja (tako, ko je dosežen prag *de minimis*), kar bi pomenilo povišanje celotne prispevne obremenitve v višini 1 186 milijonov NOK v coni 4 in 134 milijonov NOK v coni 3. Norveški organi oblasti so se sklicevali tudi na poročilo o raziskavi, ki jo je izvedel Møreforskning, ⁽¹³⁾ ki navaja nekoliko višje številke (1,3 milijarde NOK za cono 4 in 177 milijonov NOK za cono 3).

Norveški organi oblasti so poudarili, da bi se, če prehodno obdobje ne bi bilo odobreno in če ne bi bilo nobenega neposrednega učinka prenosa na plače kot odziva na povečanja prispevkov, stroški dela za zadevna podjetja v letu 2004 (če se ne upošteva pomoč *de minimis*) povišali za približno 300 odstotkov običajnega letnega povišanja stroškov dela (13,9-odstotna stopnja rasti v coni 4 in 12,6-odstotna stopnja rasti v coni 3) v primerjavi z ocenjeno 4,5-odstotno letno stopnjo rasti plač.

Z enoletnim prehodnim obdobjem bi se prispevki za socialno varnost povečali za 4,5 odstotne točke v coni 4 in za 3,9 odstotne točke v coni 3, kar ustreza letnemu povišanju stroškov dela za podjetja za 4,3 odstotka v coni 4 in 3,6 odstotka v coni 3 (tako, ko je dosežen dovoljen prag *de minimis*), kar bi pomenilo povišanje celotne prispevne obremenitve v višini 593 milijonov NOK v coni 4 in 67 milijonov NOK v coni 3. Če zaradi povečanj prispevkov ne bi bilo nobenih učinkov na plače, bi bilo letno povišanje stroškov dela (če se ne upošteva pomoč *de minimis*) približno dvakrat večje od običajnega letnega povišanja stroškov dela (205 odstotkov v coni 4 in 189 odstotkov v coni 3).

⁽¹³⁾ „En analyse av regionale virkninger av omlegging av differensiert arbeidsgiveravgift“. Møreforskning, arbeidsrapport M 0309, glej spletno stran: www.mfm.no

Z dveletnim prehodnim obdobjem bi posledično povečanje prispevkov za socialno varnost ustrezalo posamičnemu letnemu povišanju stroškov dela za podjetja v višini 2,9 odstotka v coni 4 in 2,4 odstotka v coni 3 (takoj, ko je dosežen prag *de minimis*), kar bi za vsako leto pomenilo povišanje celotne prispevne obremenitve v višini 395 milijonov NOK v coni 4 in 45 milijonov NOK v coni 3. Če zaradi povečanj prispevkov ne bi bilo nobenih učinkov prenosa na plače, bi bilo letno povišanje stroškov dela za zadevna podjetja (če se ne upošteva pomoč *de minimis*) v coni 4 približno 170 odstotkov in v coni 3 približno 160 odstotkov običajnega letnega povišanja stroškov dela.

S triletnim prehodnim obdobjem bi posledično povečanje prispevkov za socialno varnost ustrezalo posamičnemu letnemu povišanju stroškov dela za podjetja v višini 2,1 odstotka v coni 4 in 1,8 odstotka v coni 3 (takoj, ko je dosežen dovoljen prag *de minimis*), kar bi pomenilo povišanje celotne prispevne obremenitve v višini 296 milijonov NOK v coni 4 in 34 milijonov NOK v coni 3. Če zaradi povečanj prispevkov ne bi bilo nobenih učinkov prenosa na plače, bi bilo letno povišanje stroškov dela za zadevna podjetja (če se ne upošteva pomoč *de minimis*) v coni 4 približno 152 odstotkov in v coni 3 približno 145 odstotkov običajnega letnega povišanja stroškov dela.

Navedeno je bilo tudi, da se lahko prilagoditve na povišane prispevne stopnje kratkoročno izrazijo kot spremembe v cenah proizvodov, plačah ali obsegu proizvodnje. Ministrstvo za finance je nadalje navedlo, da je veliko število podjetij izpostavljenih mednarodni konkurenci, in dejstvo, da so stopnje donosnosti industrije v zadevnih regijah povprečno nizke, kaže na to, da so možnosti za povišanje cene proizvodov večinoma omejene. Omenilo je tudi, da številke iz tabele 3 kažejo, da bi bilo celo ob triletnem prehodnem obdobju letno povišanje stroškov dela mnogo višje od pričakovanih ustreznih prilagoditev plač v istem letu.

Poleg tega je navedlo, da nobene empirične študije niso zagotovile natančnih podatkov o tem, kako je na oblikovanje plač vplivala sprememba v prispevni stopnji za socialno varnost. Analitični rezultati o delnih regionalnih spremembah se še bolj razlikujejo, kar zadeva dolgoročne posledične učinke. Zdi se, da se nobena študija ni posebej osredotočila na časovno krivuljo posledičnih učinkov. Zaradi stalnega nominalnega trenda zniževanja bi bilo mogoče pričakovati nesimetrično časovno krivuljo višanja in nižanja stopenj. V primeru precejšnjega povišanja prispevkov pa lahko pričakujemo, da se bodo stroški podjetij več let prilagajali povišanju prispevkov. To pomeni, da prehodno obdobje ne bi le odložilo povišanja stroškov za podjetja, temveč bi tudi znižalo najvišjo raven stroškov, ki bi jih podjetja morala nositi prvo leto uporabe polne prispevne stopnje v višini 14,1 odstotka. Zato je ministrstvo poudarilo, da je dolžina prehodnega obdobja zelo pomembna, če upoštevamo proces prilagoditve nominalnih plač.

Norveški organi oblasti so sklenili, da bi triletno prehodno obdobje v primerjavi z dveletnim znižalo število zaprtih ali potrebno zmanjšanje obsega proizvodnje zaradi povišanja prispevne stopnje, in s tem tudi zmanjšalo nevarnost precejšnjega poslabšanja stanja v zaposlovanju, večjega odseljevanja prebivalcev in povečanja brezposelnosti.

— Zakaj podjetja v coni 3 potrebujejo enako prehodno obdobje kot podjetja v coni 4?

Norveški organi oblasti so poudarili, da so relativne razlike med conama zelo majhne v primerjavi z obsegom težav zaradi prehoda in časom, potrebnim za prilagoditve v obeh conah. Navedli so tudi nedavno zelo visoko povišanje števila stečajev v coni 3. Poleg tega so poudarili, da eno leto krajše prehodno obdobje v coni 3 kot v coni 4 ne bi pomenilo večje enakosti med conama, temveč višje povečanje stroškov v coni 3 kot v coni 4 (glej tabelo 3 zgoraj).

4.2 Pripombe zainteresiranih strank

Deset organizacij in podjetij iz Norveške je predložilo pripombe na sklep o začetku preiskave. Vse pripombe podpirajo predlog norveške vlade za triletno prehodno obdobje.

V več pripombah je poudarjeno, da je sistem regionalno diferenciranih prispevkov za socialno varnost najpomembnejši instrument regionalne politike na Norveškem ter da bi bile posledice za gospodarstvo in industrijo v regijah zelo hude, če bi se prispevki za socialno varnost povečali naenkrat 1. januarja 2004. Zato je izredno pomembno, da Organ odobri predlagano prehodno obdobje.

S pismom misije Norveške Evropski uniji z dne 23. oktobra 2003, s katerim sta bili posredovani pismi Ministrstva za trgovino in industrijo z dne 21. oktobra 2003 ter Ministrstva za finance z dne 21. oktobra 2003, ki jih je Organ prejel in evidentiral 24. oktobra št. 03-7360 A, so norveški organi na kratko izrazili svoje stališče o pripombah tretjih strank. Poudarili so, da pripombe tretjih strank podpirajo argumente, že prej predložene Organu, in da tretje stranke niso dale nobenih ugovorov na predlagano prehodno obdobje.

II. OCENA

1. Obstoje pomoči

Člen 61(1) Sporazuma EGP se glasi:

„Razen če ta sporazum ne določa drugače, je vsaka pomoč, ki jo dodeli država članica ES, država EFTE ali ki izhaja iz državnih sredstev v kakršni koli obliki, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nezdružljiva z izvajanjem tega sporazuma, če negativno vpliva na trgovino med pogodbenicami.“

Sodišče EFTA je v Primeru E-6/98 ⁽¹⁴⁾, odstavek 43, navedlo: „Norveški sistem prispevkov za socialno varnost pomeni državno pomoč v smislu člena 61 EGP.“ Za presojo, ali priglasitev prehodne ureditve v conah 3 in 4 zajema državno pomoč, je ugotovljeno, da se glavna načela sistema niso spremenila v primerjavi s sistemom, ki je bil predmet sodbe Sodišča EFTA v Primeru E-6/98. Ker sedanji sistem izpolnjuje vse pogoje za uporabo člena 61(1) Sporazuma EGP, Organ meni, da priglašena prehodna ureditev v conah 3 in 4 zajema državno pomoč.

Organ je 22. septembra 1999 ⁽¹⁵⁾, sklenil, da ne bo dal pripomb na priglasitev norveških organov oblasti v zvezi z ukrepi, ki jih norveška vlada namerava sprejeti za uskladitev s sklepom Nadzornega organa EFTA z dne 2. julija 1998. Organ je ugotovil, da se pomoč lahko prizna kot regionalna pomoč (posredna pomoč za prevoz) na podlagi člena 61(3)(c) Sporazuma EGP. Odobritev je bila časovno omejena do 31. decembra 2003. Zato se kot trenutni program pomoči do konca leta 2003 uporablja sedanji sistem regionalno diferenciranih prispevkov za socialno varnost.

Organ meni, da je nova pomoč vsaka državna pomoč, ki izhaja iz sistema regionalno diferenciranih prispevkov za socialno varnost po 1. januarju 2004.

⁽¹⁴⁾ Primer Sodišča EFTA E-6/98, *Vlada Norveške proti Nadzornemu organu EFTA* [1999]. Poročilo Sodišča EFTA, str. 74.

⁽¹⁵⁾ Sklep Nadzornega organa EFTA št. 228/99/COL (UL C 3, 6.1.2000, str. 3) in Dopolnilo EGP št. 1, 6.1.2000.

Vendar pa priglašeni sistem v nekaterih vidikih ne zajema pomoči, ki bi jo moral kontrolirati Organ v skladu s členom 61 Sporazuma EGP. Sem spadajo naslednje določbe:

- podjetja, ki plačujejo polno stopnjo, seveda ne prejemajo pomoči iz tega sistema,
- prejeta pomoč *de minimis*, kot je opisana v oddelku I.3.3 zgoraj, ni pomoč v smislu člena 61(1) Sporazuma EGP ⁽¹⁶⁾,
- znižana stopnja v višini 4 odstotnih točk za vse zaposlene, stare 62 let ali več, velja za vse gospodarske sektorje in se uporablja enako v vseh regijah Norveške. To se zato obravnava kot splošni ukrep, ki ne spada v področje člena 61(1),
- presoja pomoči za kmetijstvo in ribištvo ne spada v področje pristojnosti Organa ⁽¹⁷⁾.

Na podlagi tega je pomoč, ki naj bi bila predmet presoje v obravnavanem primeru, pomoč, ki izhaja iz priglašene prehodnega obdobja treh let za con 3 in 4.

2. Zahteva po priglasitvi

Člen 1(3) dela I Protokola 3 k Sporazumu o nadzoru organu in sodišču se glasi: „Nadzorni organ EFTA mora biti obveščen o vseh načrtih za dodelitev ali spremembo pomoči dovolj zgodaj, da lahko predloži pripombe.“ Pomoč, ki se dodeli brez priglasitve, ali pomoč, se priglasijo pozno, velja po tem, ko se „začne uporabljati“, za nezakonito pomoč. Organ je v svojem sklepu o sprejemu ustreznih ukrepov (sklep št. 172/02/COL) navedel tudi, da morajo norveški organi oblasti Organu „sporočiti“ do 25. marca 2003 ukrepe za prilagoditev programa pomoči (glej točko I.2 zgoraj).

Norveški organi oblasti so s pismoma misije Norveške Evropski uniji z dne 26. marca 2003 (dok. št. 03-1846 A) in 10. junija 2003 (dok. št. 03-3707 A) izpolnili svojo obveznost iz člena 1(3) dela I Protokola 3 k Sporazumu o nadzoru in sodišču ter tudi obveznost, ki izhaja iz ustreznih ukrepov.

3. Združljivost pomoči

3.1 Predhodna presoja, ki jo opravi Organ glede združljivosti sistema regionalno diferenciranih prispevkov za socialno varnost

Organ v svojem sklepu o predložitvi ustreznih ukrepov Norveški (dok. št. 172/02/COL) meni, da sedanji norveški sistem regionalno diferenciranih prispevkov za socialno varnost ne izpolnjuje pogojev iz poglavja 25.4.(27) in Priloge XI Smernic o državni pomoči. Pomoč, ki se dodeli upravičenemu podjetju, je odvisna od višine njegove plačilne liste, ki pa je odvisna od števila zaposlenih in njihovih plač. Tak znesek pomoči, ki se dodeli v okviru sedanjega sistema, nikakor ni povezan z dodatnimi stroški prevoza, ki jih določeno podjetje dejansko ima, in se ne obračuna v skladu z zgoraj navedenimi določbami Smernic o državni pomoči. Organ je zato sklenil, da sedanji regionalno diferencirani prispevki za socialno varnost ne izpolnjujejo pogojev za odstopanje, določeno v členu 61(3)(c) EGP.

⁽¹⁶⁾ Uredba Komisije (ES) št. 69/2001 z dne 12. januarja 2001 o uporabi členov 87 in 88 Pogodbe ES pri *de minimis* pomoči (UL L 10, 13.1.2001, str. 30), kot je vključena v Sporazum EGP s Sklepom Skupnega odbora EGP št. 88/2002 (UL L 266, 3.10.2002, str. 56, in Dopolnilo EGP št. 49, 3.10.2002). Pravila o kumulaciji zagotavljajo, da celotna pomoč *de minimis* ne preseže praga 100 000 EUR v obdobju treh let (glej Uredba (ES) št. 69/2001).

⁽¹⁷⁾ Glej na primer: člena 8(3), 20 in protokola 3 in 9 k Sporazumu EGP ter člen 24 Sporazuma o nadzoru organu in sodišču.

Čeprav bi bilo nadaljnje izvajanje sedanjega norveškega sistema nezdržljivo s členom 61(3)(c) Sporazuma EGP in Smernicami o državni pomoči, uporabe člena 61(3)(c) ni treba popolnoma izključiti, kadar bi se s prehodno ureditvijo za postopno odpravo te pomoči izognili sicer resnim negativnim gospodarskim učinkom za eno ali več regij. V takih okoliščinah se prehodne ureditve lahko izjemoma obravnavajo kot potrebne in upravičene zaradi uskladitve ukrepov državne pomoči z zahtevami predpisov o državni pomoči ter da se omogoči podjetjem, da se prilagodijo na novo gospodarsko okolje⁽¹⁸⁾. Vendar je treba določiti visoko zahtevano stopnjo takih negativnih gospodarskih učinkov za regijo kot celoto, saj finančne posledice negativnih odločitev o državni pomoči za eno podjetje nimajo nobenega vpliva na presojo združljivosti določenega ukrepa pomoči⁽¹⁹⁾.

Glede na navedeno bo Organ presodil, ali je priglašeno triletno prehodno obdobje za cono 3 in 4 objektivno potrebno in upravičeno, da se zadevnim podjetjem omogoči ustrezen prehod na nove razmere⁽²⁰⁾.

3.2 Ali je triletno prehodno obdobje za cono 3 in 4 potrebno in upravičeno?

Norveški organi oblasti so v priglasitvi trdili predvsem, da bi brez prehodnega obdobja ali z zelo kratkim prehodnim obdobjem med drugim prišlo do negotovosti in kriz v številnih podjetjih po regijah, kar bi resno ogrozilo gospodarski razvoj teh regij.

Norveški organi oblasti so v pripombah na sklep o začetku preiskave (glej točko I 5 zgoraj, zlasti tabelo 3) med drugim predložili izračune o učinkih enoletnega in dveletnega prehodnega obdobja za vsako cono ter jih primerjali s priglašnim triletnim obdobjem.

Organ ugotavlja, da bi po izračunih, ki so jih predstavili norveški organi, če bi se odpravila regionalna diferenciacija prispevkov za socialno varnost in ob predpostavki, da ne bi bilo nobenih posledičnih učinkov, to povzročilo zmanjšanje zaposlenosti v zasebnem sektorju za 15 400 oseb v cono 4 in za 2 900 oseb v cono 3, kar bi bil neposredni učinek povečanja celotnih stroškov plač. To bi pomenilo ločeno zmanjšanje zaposlenosti v zasebnem sektorju v teh regijah v višini 15,5 odstotka (13,8 odstotka v cono 3 in 15,8 odstotka v cono 4). Temu ustrezajoče totalno zmanjšanje zaposlenosti v teh regijah bi bilo za 7,5 odstotka v cono 3 in 8,5 odstotka v cono 4.

Organ tudi ugotavlja, da je donosnost za podjetja v conah 3 in 4 nizka. Po podatkih norveških organov oblasti bi (polno) povečanje prispevkov ob upoštevanju možnosti *de minimis* v letu 2001 ustrezalo približno 24 odstotkom celotnega dobička iz poslovanja za podjetja v cono 3, v cono 4 pa skoraj 40 odstotkom.

Brez prehodnega obdobja povečanje prispevkov za socialno varnost pomeni neposredno povišanje stroškov dela za podjetja v višini 8,6 odstotka v cono 3 in 7,2 odstotka v cono 4 (takoj ko je dosežen prag *de minimis*). Ob domnevi, da se plače na splošno povišajo, kot to predvidevajo organi oblasti, bi bilo brez prehodnega obdobja povišanje stroškov dela za podjetja v conah 3 in 4 v letu 2004 skoraj trikrat višje od navadno pričakanega povišanja takih stroškov (če se ne upošteva učinek *de minimis*).

⁽¹⁸⁾ Nadzorni organ je ugotovil, da je Komisija odobrila tudi prehodne ureditve. Glej na primer: Sklep Komisije št. 88/318/EGS z dne 2. marca 1988 o zakonu št. 64 z dne 1. marca 1986 o pomoči za Južno Italijo (UL L 143, 10.6.1988, str. 37); Državna pomoč št. 586/2002 – Italija – Ukrepi pomoči za žičniške naprave, uvedeni z L. R. 9/98, Regione Lombardia.

⁽¹⁹⁾ Sodba Sodišča z dne 20. marca 1997, primer C-24/95 *Land Rheinland-Pfalz proti Alcan Deutschland GmbH* [1997] ECR I-1591.

⁽²⁰⁾ V zvezi z argumentom norveške vlade, da Nadzorni organ ni poslal „nobenih jasnih signalov“, Nadzorni organ ostaja pri mnenju, ki ga je izrazil v svojem sklepu z dne 16. julija 2003 v točki 3.1.

Organ ugotavlja tudi, da postopna odprava diferenciranih prispevnih stopenj v obdobju treh let pomeni, da se letna povišanja stroškov za podjetja porazdelijo v tem obdobju. Takojšnja odprava sedanjega sistema bi za zadevna podjetja dejansko pomenila stroškovni šok. Ustrezno prehodno obdobje bo ublažilo učinke šoka in podjetjem dalo čas, da se prilagodijo na novo gospodarsko okolje. V zvezi s tem Organ upošteva argumente norveških organov oblasti, da je prilagoditev v oblikovanju cen in plač dolgotrajen proces. Stalen trend zniževanja plač je sam po sebi splošen pojav. Z regionalnega vidika se to dejstvo lahko zopet poudari predvsem, kadar se pogajanja o plačah organizirajo na nacionalni ravni.

Nekatera podjetja lahko lažje kot druga povečajo cene svojih izdelkov kot odziv na povečane stroške plač. To lahko povzroči stečaje ali zaprtja poslovnih dejavnosti. Spreminjanje plač ali povečana donosnost sta ukrepa, ki bi popravila posledice povečanih prispevkov za socialno varnost, vendar imajo lahko taki dejavniki dejanske učinke le v daljšem časovnem obdobju.

Vsa podjetja bodo imela korist od uvedbe sistema *de minimis*. Vendar bo učinek pomemben le za zelo majhna podjetja, čim večja pa so podjetja, manjši bo njegov pomen. To lahko ponazori naslednji primer:

V coni 4 se za namene *de minimis* uporablja 5,1-odstotna prispevna stopnja (stopnja v letu 2003), ki je 9 odstotnih točk nižja od stopnje v coni 1. Podjetje s povprečno plačilno listo pred odbitkom prispevkov za socialno varnost v višini 3 000 000 NOK (ali manj) bo imelo polno korist od sistema *de minimis*, ker bo še naprej plačevalo enak znesek za prispevke za socialno varnost kot danes. Za znesek 3 000 000 NOK znaša 9-odstotna prispevna olajšava 270 000 NOK. Podjetja z višjimi zneski plačilnih list bodo tudi deležna te olajšave za znesek do 3 000 000 NOK, za plačilne liste, ki presegajo ta znesek, pa bodo morali plačati višjo stopnjo. Podjetja s plačilnimi listami v razponu 3 000 000 NOK imajo povprečno 10 zaposlenih. Pri srednje velikih podjetjih s približno 250 zaposlenimi je plačilna lista v razponu 75 milijonov NOK. Ker zanje velja polna prispevna stopnja v višini 14,1 odstotka, se jim obračuna za več kot 10 milijonov NOK prispevkov za socialno varnost. Prispevna olajšava v višini 270 000 NOK zato ne bo imela večjega pomena.

Na podlagi podatkov za nefinančne delniške družbe so Norveški organi oblasti izračunali, da približno 50 odstotkov vseh stroškov plač za ta podjetja ne bi bilo zajetih v predpis *de minimis* v conah 3 in 4.

Glede učinka sistema *de minimis* lahko sklenemo, da sicer ublaži šok zaradi nenadnega povečanja prispevkov za socialno varnost (ali ga celo odpravi pri zelo majhnih podjetjih z 10 ali manj zaposlenimi), vendar pa 50 odstotkov vseh zaposlenih dela v podjetjih, kjer bodo učinki tega sistema omejeni.

Še en izravnalni ukrep je nameravana uvedba programa neposredne pomoči za prevoz (o priglašnem programu neposredne pomoči za prevoz bo sprejet poseben sklep). Čeprav bi priglašena neposredna pomoč za prevoz pomagala nekaterim podjetjem, ki imajo dolg in drag prevoz blaga, ta sistem ne bi v celoti nadomestil odprave zmanjšanih prispevnih stopenj za socialno varnost. Poleg tega mnogo podjetij na primer v storitvenih panogah ne bi moglo imeti koristi od tega sistema. Omeniti je treba, da bi v skladu s priglašenim programom neposredne pomoči za prevoz vse koristi iz zmanjšanih prispevkov za socialno varnost odbili od kakršne koli obračunane pomoči za prevoz. Kot je Norveška navedla v svojih priglasitvah, bi se v primeru odobritve Organa pomoč za prevoz postopoma uvajala, medtem ko bi se zmanjšani prispevki za socialno varnost postopoma odpravili.

Kar zadeva razliko v prispevnih stopnjah med conama 3 in 4, Organ ugotavlja, da razlika ni zelo velika in da bi krajše obdobje za cono 3 kot za cono 4 pomenilo hitrejšo rast stroškov plač za podjetja v coni 3 kot v coni 4. Organ zato meni, da bi moralo biti prehodno obdobje v obeh conah enako dolgo.

V zvezi s prehodnim obdobjem kot takim Organ meni, da bi bilo tako obdobje potrebno za cona 3 in 4, da bi ublažilo šok, ki bi sledil takojšnji uvedbi polnega prispevka za socialno varnost. Kar zadeva dolžino prehodnega obdobja, Organ meni, da so norveški organi oblasti dokazali, da bodo podjetja potrebovala čas za prilagoditev novim gospodarskim razmeram. Na podlagi teh podatkov in argumentov se zdi triletno obdobje ustrezno. Poleg navedenih argumentov je treba tudi poudariti, da je sistem diferenciranih prispevkov za socialno varnost v veljavi že skoraj 30 let ter da so podjetja sprejemala svoje odločitve o lokaciji in naložbah na podlagi takega sistema. Tudi zaradi tega so potrebne določene prehodne ureditve.

Upoštevati je treba dejstvo, da to vprašanje ne zadeva le eno podjetje kot prejemnika pomoči, temveč vsa podjetja v celi regiji. To so podjetja, ki so že od samega začetka in vseskozi v slabšem konkurenčnem položaju. Povečanje prispevkov bo še bolj oslabilo njihov položaj. Poudariti pa je treba, da priglašen ukrep pomoči vključuje pomoč za tekoče poslovanje. Regionalna pomoč, katere namen je zmanjšati tekoče stroške (pomoč za tekoče poslovanje), je običajno prepovedana. Izjemoma pa se taka pomoč lahko odobri, na primer v regijah z nizko gostoto prebivalstva, kjer pomoč delno izravna dodatne stroške prevoza⁽²¹⁾. Kot je prikazano v tabeli 1 zgoraj, imata cona 3 in 4 nizko gostoto prebivalstva, in sicer manj kot 12,5 prebivalca na kvadratni kilometer. Organ mora zagotoviti, da pomoč ne bi imela tako velikega negativnega vpliva na pogoje poslovanja, da bi bilo to v nasprotju s skupnim interesom. To je zlasti pomembno pri pomoči za tekoče poslovanje. Po drugi strani pa mora Organ preučiti resne gospodarske in socialne negativne učinke, ki bi jih povzročila nenadna odprava priglašene sistema. Pri takem usklajevanju Organ meni, da je nujno, da norveški organi oblasti upoštevajo rok triletnega prehodnega obdobja, ki je določen. Po mnenju Organa postopna odprava sedanjega sistema v gospodarsko občutljivih conah 3 in 4, omejena na tri leta, ne vpliva negativno na pogoje poslovanja v takem obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnim interesom glede na posebne okoliščine tega primera in ob upoštevanju vseh navedenih premislekov.

4. Sklep

Organ na podlagi zgoraj navedenih argumentov in ob upoštevanju posebnih okoliščin v tem primeru sklene, da lahko odobri priglašeno triletno prehodno obdobje za regionalno diferencirane prispevke za socialno varnost v conah 3 in 4 –

SPREJEL NASLEDNJO ODLOČBO:

1. Državna pomoč, ki jo namerava Norveška izvajati v obliki priglašene prehodnega obdobja za regionalno diferencirane prispevke za socialno varnost v conah 3 in 4, se odobri v skladu s členom 61(3)(c) Sporazuma EGP.
2. Ta odločba je naslovljena na Kraljevino Norveško.
3. Ta odločba je verodostojna v angleškem jeziku.

V Bruslju, 12. novembra 2003

Za Nadzorni organ EFTA

Einar M. BULL
Predsednik

Hannes HAFSTEIN
Član Kolegija

⁽²¹⁾ Smernice o državni pomoči, poglavje 25.4.

PRILOGA

GEOGRAFSKE CONE IN SEDANJE PRISPEVNE STOPNJE (2003)

— Cona I: 14,1-odstotna prispevna stopnja

Ta cona zajema vse občine, ki niso navedene spodaj pod conami II–V.

— Cona II: 10,6-odstotna prispevna stopnja

Ta cona zajema:

— v okrožju Nord-Trøndelag: občine Meråker, Frosta, Leksvik, Mosvik, Verran,

— v okrožju Sør-Trøndelag: občine Ørland, Agdenes, Rissa, Bjugn, Rennebu, Meldal, Midtre Gauldal, Selbu,

— v okrožju Møre og Romsdal: občine Vanylven, Sande, Herøy, Norddal, Stranda, Stordal, Rauma, Nesset, Midsund, Sandøy, Gjemnes, Tingvoll, Sunndal, Haram, Aukra, Eide,

— v okrožju Sogn og Fjordane: vse občine,

— v okrožju Hordaland: občine Etne, Ølen, Tysnes, Kvinnherad, Jondal, Odda, Ullensvang, Eidfjord, Ulvik, Granvin, Kvam, Modalen, Fedje, Masfjorden, Bømlo,

— v okrožju Rogaland: občine Hjelmeland, Suldal, Sauda, Kvitsøy, Utsira, Vindafjord, Finnøy,

— v okrožju Vest-Agder: občine Åseral, Audnedal, Hægebostad, Sirdal,

— v okrožju Aust-Agder: občine Gjerstad, Vegårshei, Åmli, Iveland, Evje og Hornnes, Bygland, Valle, Bykle,

— v okrožju Telemark: občine Drangedal, Tinn, Hjartdal, Seljord, Kviteseid, Nissedal, Fyresdal, Tokke, Vinje, Nome,

— v okrožju Buskerud: občine Flå, Nes, Gol, Hemsedal, Ål, Hol, Sigdal, Rollag, Nore and Uvdal,

— v okrožju Oppland: občine Nord-Fron, Sør-Fron, Ringebu, Gausdal, Søndre Land, Nordre Land,

— v okrožju Hedmark: občine Nord-Odal, Eidskog, Grue, Åsnes, Våler, Trysil, Åmot.

— Cona III: 6,4-odstotna prispevna stopnja

Ta cona zajema:

— v okrožju Nord-Trøndelag: občino Snåsa,,

— v okrožju Sør-Trøndelag: občine Hemne, Snillfjord, Oppdal, Røros, Holtålen, Tydal,

— v okrožju Oppland: občine Dovre, Lesja, Skjåk, Lom, Vågå, Sel, Sør-Aurdal, Etnedal, Nord-Aurdal, Vestre Slidre, Øystre Slidre, Vang,

— v okrožju Hedmark: občine Stor-Elvdal, Rendalen, Engerdal, Tolga, Tynset, Alvdal, Folldal, Os.

— Cona IV: 5,1-odstotna prispevna stopnja

Ta cona zajema:

— v okrožju Troms: občine, ki niso zajete v seznamu pod cono V spodaj,

— v okrožju Nordland: vse občine,

— v okrožju Nord-Trøndelag: občine Namsos, Namdalseid, Lierne, Røyrvik, Namsskogan, Grong, Høylandet, Overhalla, Fosnes, Flatanger, Vikna, Nærøy, Leka,

— v okrožju Sør-Trøndelag: občine Hitra, Frøya, Åfjord, Roan, Osen,

— v okrožju Møre og Romsdal: občina Smøla.

— Cona V: 0-odstotna prispevna stopnja

Ta cona zajema:

— v okrožju Finnmark: vse občine,

— v okrožju Troms: občine Karlsøy, Lyngen, Storfjord, Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa in Kvænangen.
